

Alina Dokutovičienė

Iš: Gediminas Sagatys [g.sagatys@lat.lt]
Išsiųsta: 2016 m. vasaris 11 d. 14:20
Kam: 'Alina Dokutovičienė'
Kopija: 'Aurimas Brazdeikis'; 'Linas Žukauskas'; mindaugas.simonis@kat.lt;
 laimutis.alechnavicius@lvat.lt; r.azubalyte@lat.lt; laima.dumskiene@teismas.lt;
 r.miliuviene@vaateismas.lt; 'Reda Molienė'; 'Milda Grajauskaite'
Tema: Teismų procesinių sprendimų kokybės standartai projektas
Priedai: TEISMŲ PROCESINIŲ SPRENDIMŲ KOKYBĖS STANDARTAI_projektas.doc

Sveiki, Alina,

Darbo grupės, sudarytos 2015 m. gegužės 29 d. Teisėjų tarybos protokoliniu nutarimu, vardu siunčiu parengtą Teismų procesinių sprendimų kokybės standartų projektą (toliau – Projektas), prašydamas užregistruoti ir perduoti jį Teisėjų tarybai.

Informuoju, kad rengiant Projektą Nacionalinėje teismų administracijoje surengti penki Darbo grupės posėdžiai: 2015-09-25, 2015-11-13, 2015-11-27, 2015-12-11, 2016-01-15.

Projektas parengtas, be kita ko, įvertinus:

1. Lietuvos Respublikos teismų atsakymus į Darbo grupės parengtą klausimyną dėl teismų procesinių sprendimų turinio ir formos problemų bei siūlymų joms spręsti;
2. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros atsakymus į Darbo grupės parengtą klausimyną dėl teismų procesinių sprendimų turinio ir formos problemų bei siūlymų joms spręsti;
3. Lietuvos advokatūros atsakymus į Darbo grupės parengtą klausimyną dėl teismų procesinių sprendimų turinio ir formos problemų bei siūlymų joms spręsti;
4. Lietuvos mokslo ir studijų institucijų atsakymus į Darbo grupės parengtą klausimyną dėl teismų procesinių sprendimų turinio ir formos problemų bei siūlymų joms spręsti;
5. Atliktą internetinę visuomenės apklausą pagal Darbo grupės parengtus klausimus apie teismo sprendimo kalbos kultūros, formos, stiliaus kokybę (žr. <http://www.teismai.lt/lt/naujienos/teismu-sistemas-naujienos/2782>);
6. Kai kurių užsienio šalių praktiką (informacija gauta per Europos teismų tarybų tinklą, iš Darbo grupės narių asmeninių kontaktų užsienio šalyse ir kt.);
7. 2015 m. spalio 22 d. Vilniuje įvykusios konferencijos „Aiškus ir suprantamas teismo sprendimas: tikrovė ir siekiamybė“ medžiagą;
8. Teisėjų tarybos 2003 m. spalio 10 d., 2004 m. sausio 16 d. ir 2012 m. gruodžio 21 d. nutarimais patvirtintus baudžiamojo proceso ir civilinio proceso dokumentų (blankų) pavyzdžius (žr. <http://www.teismai.lt/lt/teismams/naudingi-teises-aktai/117>);
9. Šiuo metu galiojančias atskirų teismų/skyrių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus ir Civilinių bylų skyriaus, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Kauno apygardos teismo ir Šalių rajono apylinkės teismo) procesinių sprendimų rengimo metodikas/aprašus.

Projektas suredaguotas atsižvelgiant į Nacionalinės teismų administracijos kalbos redaktorės Aurelijos Dvylytės pastabas.

Atkreipiu dėmesį, kad Projekto priede nurodyti rekomenduojami teismų procesinių sprendimų blankų pavyzdžiai iš dalies skiriasi nuo Teisėjų tarybos 2003 m. spalio 10 d., 2004 m. sausio 16 d. ir 2012 m. gruodžio 21 d. nutarimais patvirtintų baudžiamojo proceso ir civilinio proceso dokumentų (blankų) pavyzdžių. Kita vertus, apibendrinus Lietuvos teismų atsakymus į klausimyną užduotą klausimą apie šiuo metu galiojančių proceso dokumentų (blankų) pavyzdžių naudojimą ir Darbo grupei atlikus skirtingų Lietuvos teismų priimamų procesinių sprendimų formos analizę matyti, kad Teisėjų tarybos patvirtintas dokumentų (blankų) pavyzdžiais praktikoje naudojamosi gana retai. Todėl tuo atveju, jei Teisėjų taryba pritartų Projektui, reikėtų spręsti ir pirmiau nurodytą Tarybos nutarimų galiojimo klausimą. Be to, Teisėjų tarybai pritarus Projektui, kuriame, be kita ko, nustatytos vieningos teismų procesinių sprendimų formos, nebelytų poreikio šiuos klausimus reglamentuoti vidiniais atskirų teismų aktais.

Pagarbiai

Dr. Gediminas Sagatys

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
 Civilinių bylų skyriaus teisėjas

Tel. (8 5) 261 6592, trumpasis tel. 592 (Teismo tinkle)

Faks. (8 5) 261 6813

Gynėjų g. 6, LT-01109, Vilnius

www.lat.lt

Šiame laiške pateikiama informacija adresuota asmeniškai tiesioginiam jos gavėjui. Jei šį laišką gavote per klaidą, prašom nedelsiant jį grąžinti, ištrinti ir apie klaidą pranešti siuntėjui.

Prieš spausdindami šį laišką pagalvokite apie tūkstančius išsaugotų medžių.

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS DĖL TEISMŲ PROCESINIŲ SPRENDIMŲ KOKYBĖS STANDARTŲ PATVIRTINIMO

2016 m. <...> d. Nr. <...>
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu,
atsižvelgdama į tai, kad

iš Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo kyla teisinio
aiškumo reikalavimas, kuris reiškia, kad teismo sprendimai turi būti tinkamai motyvuoti ir aiškūs,
teismų nepriklausomumas, nešališkumas, sąžiningumas ir profesionalumas yra pagrindiniai
teisėjų veiklos principai,

įvertindama tai, kad

tik motyvuotais teismo sprendimais yra tinkamai įvykdomas teisingumas,
skaidrumas ir viešumas yra vieni pagrindinių teisėjų elgesio principų, teismų sprendimų
viešumas reiškia ir teismų sprendimų motyvų aiškumą ir suprantamumą,

siekdama

užtikrinti kokybišką teisingumo vykdymą,

gerinti teismo sprendimo rengimo įgūdžius,

Teisėjų taryba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Teismų procesinių sprendimų kokybės standartus (pridedama).

Pirmininkas

Sekretorius

TEISMŲ PROCESINIŲ SPRENDIMŲ KOKYBĖS STANDARTAI

Šie Teismų procesinių sprendimų kokybės standartai (toliau – Standartai) pirmiausia yra skirti baigiamiesiems teismo aktams (toliau tekste jie vadinami teismo sprendimais) nepriklausomai nuo bylos pobūdžio, jei kitaip nenustatyta pačiuose Standartuose ar įstatymuose. Kitiems teismų procesiniams sprendimams jie taikytini tiek, kiek tinkama. Standartai yra rekomendacinio pobūdžio, išskyrus tuos reikalavimus, kurie išplaukia iš įstatymų ar suformuotos teismų praktikos. Standartuose nustatytos rekomendacijos, susijusios su teismų sprendimų forma, turiniu ir struktūra, detaliau atskleidžiamos šių Standartų priede.

1. Teismo sprendimas turi būti teisingas ir teisėtas

- 1.1. Teismo sprendimo teisingumas ir teisėtumas turi būti matomas iš priimto teismo sprendimo.
- 1.2. Teismo sprendimas pagrindžiamas teismo nustatytomis teisiškai reikšmingomis faktinėmis bylos aplinkybėmis (toliau – faktinės aplinkybės) ir teise.
- 1.3. Perskaičius teismo sprendimą, turi būti aišku, kokias faktines aplinkybes nustatė teismas.
- 1.4. Teismo sprendime nurodoma, kokiais teisės šaltiniais remiantis jis priimtas. Teismo sprendime tiksliai nurodomas įstatymo ar kito teisės akto straipsnis, straipsnio dalis, punktas ar kita teisės akto struktūrinė dalis, kuria remiantis teismas priėmė sprendimą.
- 1.5. Spręsdamas bylą teismas išsiaiškina taikomų įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimą bylai aktualiems teisiniams santykiams. Kilus ginčui, teismas aiškiai nurodo, kokia teisės normos redakcija vadovaujasi ir kodėl taiko tam tikrą normos redakciją.
- 1.6. Teismo sprendimo teisėtumas nepriklauso nuo to, kiek teisės šaltinių teismas nurodo. Nėra būtina kiekviename teismo sprendime remtis, minėti ar cituoti Lietuvos Respublikos Konstituciją, Žmogaus teisių ar pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ar kitą aukštesnės galios teisės aktą, kuris yra tinkamai įgyvendintas įstatymais ar kitais teisės aktais. Paprastai pakanka nurodyti teisės normą (-as), kuria (-iomis) yra įgyvendinamas aukštesnio lygmens teisinis reguliavimas.
- 1.7. Teismas vadovaujasi teismų praktika atitinkamų kategorijų bylose, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos teismų įstatyme. Tačiau rėmimasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo, Lietuvos ar tarptautinių teismų praktika, taip pat jos citavimas nėra savitiksliis dalykas. Teismų praktika turi padėti teisingai išspręsti bylą ir pagrįsti teismo sprendimą, todėl teismo sprendime jos pateikiama tik tiek, kiek to reikia.
- 1.8. Nukrypimas nuo vyraujančios teismų praktikos galimas tik tada, kai tai yra neišvengiamai, objektyviai būtina, konstituciškai pagrindžiama ir pateisinama. Kiekvienas nukrypimas turi būti deramai (aiškiai ir racionaliai) motyvuojamas, nurodant praktiką, nuo kurios nukrypstama, ir nukrypimą pagrindžiančius argumentus. Kai teismo precedentas, kuriuo remiasi teismas, tam tikru aspektu (-ais) skiriasi nuo nagrinėjamos bylos, teismas pagrindžia, kodėl vadovaujasi šiuo precedentu.
- 1.9. Teismas, aiškindamas ir taikydamas teisę, atsižvelgia į teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus. Kai teismo sprendime *tiesiogiai* remiamasi teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, nurodoma, kokį turinį jiems suteikia teismas konkrečioje situacijoje (pvz., sumažindamas pirmosios instancijos teismo priteistą neturtinės žalos už sveikatai padarytą žalą dydį, apeliacinės instancijos teismas ne tik nurodo, kad remiasi teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, bet ir pateikia

savo vertinimą, ko, teismo manymu, šie principai reikalauja konkrečioje situacijoje: „Priteisus iš ligoninės milijoninę sumą, nukentėtų daugelio kitų ligonių interesai, jiems nebūtų iki galo suteikiamos reikiamos paslaugos, nukentėtų bendra sveikatingumo veikla rajone. Taip pat atsižvelgtina ir į visos visuomenės pragyvenimo lygį. Didžioji dalis Lietuvos gyventojų vieno milijono negalėtų uždirbti per visą savo amžių.“).

- 1.10. Teismas nurodo teisinį pagrindą, kai *tiesiogiai* taiko vadinamosios negriežtosios teisės priemonės (angl. *soft law*): Europos sutarčių teisės principus, Europos deliktų teisės principus, Bendrųjų principų sistemos projektą, UNIDROIT tarptautinių komercinių sutarčių principus ar kt. Kai nėra teisinio pagrindo, negriežtosios teisės priemonėmis teismas gali remtis tik kaip papildomais teisinio argumentavimo šaltiniais.
- 1.11. Teismas gali remtis teisės doktrina kaip papildomu teisinio argumentavimo šaltiniu. Kai teismas remiasi teisės doktrina, nurodomas jos šaltinis.
- 1.12. Kai teismas remiasi negriežtosios teisės priemonėmis arba teisės doktrina, sprendime nurodomos ir teismui žinomos priešingo turinio negriežtosios teisės priemonės ar teisės doktrina, jei tokių yra, bei motyvai, pagrindžiantys atitinkamą teismo pasirinkimą.

2. Teismo sprendimas turi būti įtikinamas

- 2.1. Teismo sprendimas turi įtikinti suinteresuotus asmenis, kad jis yra teisingas ir teisėtas.
- 2.2. Teismo sprendimo motyvai neturi apsiriboti bendro pobūdžio samprotavimais ar teiginiais. Pernelyg bendro pobūdžio formuluotės (tokios kaip „šie argumentai yra nepagrįsti ir prieštarauja bylos medžiagai“ ar pan.), kurios vartojamos atsakant į konkrečius bylai reikšmingus argumentus ir galėtų būti įterpiamos į bet kokią sprendimą, nepateikiant jokių papildomų detalių ar būtent konkrečiam sprendimui būdingų motyvų, nėra tinkamas motyvavimas.
- 2.3. Spręsdamas faktinių aplinkybių nustatymo klausimus teismas nurodo, kodėl tam tikrus įrodymus atmeta. Nepakanka tik nurodyti, kad remiamasi kitais įrodymais.
- 2.4. Spręsdamas teisinio ginčo santykių kvalifikavimo ir teisės taikymo klausimus teismas nurodo, kodėl tam tikrus ginčo šalių argumentus atmeta.
- 2.5. Teismo sprendimas turi didžiausią tikimybę neįtikinti tų, kuriems jis yra nepalankus, todėl teismo sprendimo motyvuojamojoje dalyje skiriamas pakankamas dėmesys bylą pralaimėjusios šalies argumentų įvertinimui. Iš teismo sprendimo turi būti aišku, kodėl bylą pralaimėjusios šalies argumentų ar pozicijos palaikymas prieštarautų teisės normoms ar byloje esantiems įrodymams.
- 2.6. Teismas, motyvuodamas priimtą sprendimą, gali pritarti vienam ar keliems sprendime jau užfiksuotiems proceso dalyvio argumentams ir jų dar kartą nekartoti, tačiau iš teismo sprendimo turi būti matoma, kad teismas atliko savarankišką vertinimą.
- 2.7. Teismo sprendime teisėjas neturėtų moralizuoti, mėginti primesti savo etinių, moralinių, religinių, kitokių įsitikinimų ar pasaulėžiūros. Teismo sprendimas turėtų būti santūrus ir nešališkas, be sarkazmo ar į proceso dalyvius nukreipto humoro, dogmatiško postringavimo, pompastikos ar retorinių klausimų.

3. Teismo sprendimas turi būti skaidrus

- 3.1. Teismo sprendime nurodomos visos teismo nustatytos faktinės aplinkybės, kurios turėjo reikšmę atitinkamam sprendimui, ir išdėstomi visi motyvai, kuriais remiantis teismas priėmė sprendimą, net jei tai yra ir ne išimtinai teisinio pobūdžio argumentai (pvz., ekonominiai, socialiniai ar kt.).
- 3.2. Teismo nustatytos faktinės aplinkybės nurodomos atskiroje sprendimo dalyje chronologine seka. Šios aplinkybės teismo sprendime aiškiai atskiriamos nuo jas pagrindžiančių įrodymų ar byloje dalyvaujančių asmenų versijų, t. y. teismas, nustatęs

faktinę aplinkybę, aiškiai įvardija ją kaip *paties teismo* nustatytą (pvz., „2015 m. lapkričio 23 d. 18.30 val. ieškovas atvyko pas atsakovą pasirašyti sutarties“; „vanduo į ieškovo butą pateko iš atsakovo buto“), o ne pateikia kartu su ją pagrindžiančiu įrodymu (pvz., „ekspertizės akte nurodyta, kad vanduo į ieškovo butą pateko iš atsakovo buto“) ar byloje dalyvaujančio asmens versija (pvz., „kaip nurodė ieškovas, 2015 m. lapkričio 23 d. 18.30 val. jis atvyko pas atsakovą pasirašyti sutarties“). Jei dėl konkrečios faktinės aplinkybės byloje vyksta ginčas ir (arba) byloje esantys įrodymai yra prieštaringi, teismas, remdamasis įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklėmis, įrodymų leistinumu, sąsajumu ir pakankamumu, pateikia savo vertinimą, kodėl ginčijamą faktinę aplinkybę laiko nustatyta ar nenustatyta.

- 3.3. Teismo sprendimo motyvai turi būti glausti, aiškūs, logiški, nedviprasmiški, konkretūs, objektyvūs ir ne tendencingi.
- 3.4. Jei teismas rimtai svarstė keletą alternatyvių sprendimo variantų, jie atskleidžiami teismo sprendimo motyvuose, aptariamais jų „už“ ir „prieš“.
- 3.5. Kai proceso dalyvis pateikia argumentus dėl įstatymo ar kito teisės akto galimo prieštaravimo aukštesnės galios teisės aktui, teismas savo išvadas dėl šių argumentų išdėsto sprendimo motyvuose.
- 3.6. Teisės aktų, teismų praktikos, teisės doktrinos ar kitų teisės ar jos aiškinimo šaltinių nurodymas ir (ar) citavimas teismo sprendime turi būti susijęs su bylos esme. Jei šis ryšys nėra aiškus, jis pagrindžiamas ir paaiškinamas teismo sprendimo motyvuose. Iš teismo sprendimo turi būti aišku, kodėl teismas remiasi konkrečia teismų praktika ir kaip ją panaudoja byloje.

4. Teismo sprendimas turi būti nuoseklus, o jo motyvai – pakankami

- 4.1. Teismo sprendimo *nuoseklumas* reiškia, kad egzistuoja loginis ryšys tarp atskirų sprendimo dalių, pastraipų. Teismo sprendime faktinės aplinkybės nustatomos ir teisinės problemos išsprendžiamos atskirai, protinga seka.
- 4.2. Sprendimas tampa aiškesnis, jei pirmiausia yra aiškiai ir koncentruotai atskiriama ir įvardijama, kurie proceso dalyvių argumentai yra pagrindiniai, o paskui nuosekliai, nevengiant atsakyti į sudėtingus klausimus ir pernelyg plačiai neaptariant paprastų klausimų, visi jie įvertinami.
- 4.3. Teismo sprendimo motyvai negali prieštarauti vienas kitam.
- 4.4. Teismo sprendimo motyvų *pakankamumas* pirmiausia reiškia, kad turi būti aiškiai atsakyta į esminius bylos klausimus.
- 4.5. Iš teismo sprendimo motyvų turi būti aišku, kokie bylos aspektai buvo ginčijami, o kokie ne, todėl sprendimo motyvai paprastai rengiami atsižvelgiant į atitinkamas problemas.
- 4.6. Teismo sprendime turi būti tiek argumentų, kad jų pakaktų jam pagrįsti. Mažiau argumentų pakanka pagrįsti teismo sprendimui byloje, kurioje atsakovas, pažeidėjas ar kaltinamasis pripažįsta ieškinį (skundą), padarytą pažeidimą, nusikaltimą ir savo kaltę.
- 4.7. Iš teismo sprendimo motyvų turi būti matoma, kad teismas turi poziciją dėl visų priimtų įrodymų ir dėl visų byloje kylančių klausimų. Tačiau tai nereiškia, kad kiekvienu aspektu pasisakoma išsamiai ir plačiai. Teismo pareiga pateikti savo sprendimų motyvus negali būti suprantama kaip reikalavimas detalčiai atsakyti į kiekvieną argumentą. Kartais gali pakakti ir itin glaustos motyvacijos. Išsami motyvacija yra nebūtina, kai atsakoma į argumentus, kurie yra akivaizdžiai nereikšmingi, nepagrįsti, pateikiami piktnaudžiaujant arba yra nepriimtini dėl kitų priežasčių, atsižvelgiant į aiškias įstatymo nuostatas ar susiformavusią teismų praktiką dėl analogiško pobūdžio argumentų.
- 4.8. Teismo sprendime nereikia pateikti bylai neaktualios informacijos, ypač asmens duomenų, kurie nėra būtini konkrečiai bylai išspręsti (pvz., sklypų kadastriniai numeriai

ir adresai, transporto priemonių numeriai, modelis, spalva ar pan.), kartoti anksčiau sprendime pateiktos informacijos (pvz., tos pačios sutarties pavadinimo, datos ar pan.).

5. Teismo sprendimas turi būti aiškus ir suprantamas

- 5.1. Teismo sprendimas rašomas lengvai suprantama, įprasta bendrine lietuvių kalba. Mokslo, technikos, meno ar kita specifinė terminija vartojama kiek įmanoma rečiau arba ji paaiškinama. Teismo sprendime reikėtų vengti vartoti ne lietuvių kalbos žodžius, lotyniškus terminus ir posakius (jei jie vartojami, – turi būti išversti).
- 5.2. Jei teismas remiasi užsienio kalba surašytu teisės norminiu aktu ar teisės aiškinimo šaltiniu, teismo sprendime paprastai pateikiamas atitinkamos nuostatos ar jos dalies vertimas į lietuvių kalbą. Vertimas turi būti tinkamas ir kokybiškas. Tekstas užsienio kalba paprastai į teismo sprendimo turinį neperrašomas.
- 5.3. Jei teismo sprendimo motyvai yra ilgi, teismas užrašo aiškias apibendrinamąsias išvadas dėl kiekvienos išspręstos pagrindinės problemos, esant galimybei, pateikia anksčiau sprendimo tekste išsamiai išdėstytų argumentų reziumė.
- 5.4. Teismo sprendime turi būti vengiama perteklinio, su bylos esme nesusijusio teisės aktų citavimo (pvz., pateikiamas visas straipsnis ar jo dalis, nors bylai aktuali tik viena dalis ar dalies punktas).
- 5.5. Teismo motyvai turi būti aiškiai atskiriami nuo šalių paaiškinimų, vertinimų, samprotavimų ar byloje esančių įrodymų turinio.
- 5.6. Paminėjęs ar pacitavęs tam tikrą įrodymą ar kitą informaciją, teismas paprastai atskleidžia, kokią reikšmę ar prasmę jis suteikia jai (pvz., nurodoma, kad teismas laiko, jog tam tikro asmens parodymo citata įrodo konkrečią faktinę aplinkybę). Iš sprendimo motyvų turi būti aišku, kodėl tam tikra informacija buvo minima ar cituojama. Formalus įrodymų ir (ar) jų turinio, teisės aktų nuostatų ar struktūrinių dalių numerių išvardijimas nėra pakankamas. Iš sprendimo motyvų turi būti matomas teismo atliktas teisinis vertinimas, įrodymų analizė ir įvertinimas (pvz., jų pakankamumas, įtikinamumas, reikšmė bylos baigčiai).
- 5.7. Nesant svarbių priežasčių, į teismo sprendimą neperrašomi procesiniai dokumentai, teismo posėdžio protokole ar kaltinamajame akte užfiksuoti liudytojų ir kitų asmenų parodymai ar kita bylos medžiaga. Cituojama tik tai, kas turi esminę reikšmę bylai, ir tik tiek, kiek reikia bylai išspręsti ir sprendimui pagrįsti.
- 5.8. Teismo sprendime gali būti paveikslėlių, nuotraukų ar kitos vaizdinės (grafinės) informacijos, jei ji yra tiesiogiai susijusi su byla ir gali padėti padaryti sprendimą aiškesnį, suprantamesnį ir skaidresnį.
- 5.9. Grafikai ir lentelės gali būti naudojami kaip priemonė aiškiai ir suprantamai pateikti sudėtingą informaciją.
- 5.10. Jei teismo sprendimui priimti reikalingi tam tikri skaičiavimai, pateikiami išsamūs skaičiavimai, taikytos formulės, konkretūs aritmetiniai veiksmai ar pan. (pvz., $1\,750 \text{ Eur} \times 20 \text{ proc.} / 100 \text{ proc.} = 350 \text{ Eur}$).

6. Teismo sprendimas turi turėti aiškią struktūrą ir formą, būti lingvistiškai, tipografiškai ir teisiškai korektiškas

- 6.1. Teismo sprendimas surašomas be kalbos ar tipografijos klaidų, nuosekliai, vienu stiliumi.
- 6.2. Teismo sprendimas yra suprantamesnis, jei turi aiškią struktūrą. Įstatymo reikalaujamos ar teismo pasirinktos (tais atvejais, kai teismas įstatymo reikalaujamą sprendimo struktūrinę dalį papildomai suskirsto į atskiras dalis) struktūrinės dalys turi būti aiškiai atskirtos.

- 6.3. Iš teismo sprendimo turi matytis bylos esmė, teismo nustatytos faktinės aplinkybės, teismo argumentai dėl byloje keliamų klausimų ir teismo sprendimas.
- 6.4. Jei sprendime analizuojama ne viena svarbi problema, patartina jas aptarti atskirai, pvz., išskiriant atskirą struktūrinę dalį, suteikiant jai pavadinimą, kuris atspindėtų nagrinėjamo klausimo esmę. Dalies pavadinimas gali būti formuluojamas kaip klausimas (pvz., „Ar A. B. veiksmai gali būti kvalifikuojami kaip vagystė?“; „Ar buvo sudaryta vartojimo pirkimo–pardavimo sutartis?“), į kurią atsakoma toje dalyje, arba kitu būdu, aiškiai ir glaustai apibūdinančiu atitinkamos dalies turinį (pvz., „Dėl nuteistojo kaltės formos ir jo veikos kvalifikavimo“; „Dėl vekselio paskirties ir laiduotojos suklydimo“).
- 6.5. Jei teismo sprendimas yra ilgas, po įžanginės dalies gali būti pateikiamas teismo sprendimo turinys ir (ar) santrauka.
- 6.6. Teismo sprendimų pastraipos numeruojamos. Kiekviena sprendimo pastraipa turėtų nusakyti savarankišką (naują) mintį (idėją) ar kitą susijusią informaciją.
- 6.7. Atskira sprendimo motyvuojamosios dalies pastraipa paprastai neturėtų susidėti iš vieno ar kelių sakinių. Tačiau sprendimų pastraipos taip pat neturėtų būti pernelyg ilgos (paprastai ne daugiau kaip 0,5 psl.).

7. Teismo sprendimas atitinkamos instancijos teisme turi atspindėti šios instancijos teismo ypatumus

- 7.1. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismo sprendimai pirmiausia turi būti aiškūs ir suprantami bylos šalims, todėl juos rengiant atsižvelgiama į tai, kas yra bylos šalys, į jų galimybes suprasti konkrečių teismo sprendimo motyvų turinį, ar joms teikiama profesionali teisinė pagalba ir pan. Rengiant Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ar Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimą, atsižvelgiama į tai, kad šie teismai formuoja vienodą bendrosios kompetencijos ir administracinių teismų praktiką, todėl kiekvienoje byloje turėtų būti siekiama išdėstyti aktualią teismų praktikai teisės taikymo ar aiškinimo nagrinėjamoje byloje taisyklę.
- 7.2. Pirmosios instancijos teisme svarbiausia aiškiai nustatyti ir įvardyti teismo nustatytas faktines aplinkybes. Pagrindinis dėmesys turėtų būti teikiamas įrodymams, jų apibendrinimui, sugrupavimui, vertinimui. Pateikiamas teismo nustatytų faktinių aplinkybių teisinis vertinimas (santykių kvalifikavimas) nurodant teisės normas, kurios, teismo manymu, taikytinos pagal nustatytas faktines aplinkybes, ir pagrindžiamas šių normų taikymas.
- 7.3. Pirmosios instancijos teismas, pateikdamas teisinį situacijos vertinimą, neturi sau kelti tikslo kuo išsamiau aprašyti kasacinio teismo praktiką, teisės doktriną.
- 7.4. Pirmosios instancijos teismo sprendimai turi būti tokie, kad byloje dalyvaujantys asmenys (proceso dalyviai) turėtų galimybę veiksmingai pasinaudoti apeliacinės teisės.
- 7.5. Apeliacinės instancijos teismas, panaikindamas pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priimdamas priešingą sprendimą (baudžiamosiose bylose – panaikindamas pirmosios instancijos teismo išteisinamąjį nuosprendį ir priimdamas naują nuosprendį), surašo jį pagal pagrindinius reikalavimus, keliamus pirmosios instancijos teismo sprendimui, nes tokiu būdu byla yra išsprendžiama iš naujo.
- 7.6. Kuo aukštesnė teismo instancija, tuo svarbesnis tampa teisės aiškinimas, plėtojimas. Apeliacinės instancijos teismo sprendimu spręsti teisės klausimai ir jų sprendimai bei argumentai turi būti aiškiai matomi, lengvai atskiriami nuo kitos informacijos.
- 7.7. Jei apeliacinėje instancijoje sprendžiami tik teisės klausimai, faktinės aplinkybės nurodomos tik tiek, kiek reikalingos teisės klausimui tinkamai išnagrinėti.
- 7.8. Aukštesnės instancijos teismas, grąžindamas bylą pirmosios ar apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo, aiškiai nurodo priežastis ir trūkumus, dėl kurių byla grąžinama.

REKOMENDACIJOS DĖL TEISMŲ SPRENDIMŲ FORMOS, TURINIO IR STRUKTŪROS

I. TEISMO SPRENDIMO ĮFORMINIMAS IR STRUKTŪRA

1. Teismo sprendimo tekstas turi būti rašomas *Times New Roman* 12 dydžio šriftu, paliekamos tokio pločio paraštės: kairioji – 30 mm, dešinioji – 10 mm, viršutinė – 20 mm, apatinė – 20 mm. Tarpas tarp eilučių viengubas, tekstas išlygiuojamas abipusės lygiuotės būdu.
2. Pirmoji pastraipos eilutė nuo krašto atitraukiama ne mažiau nei 1,25 cm, bet ne daugiau nei 1,75 cm. Visame tekste pirmoji pastraipos eilutė nuo krašto turi būti atitraukiama tokiu pačiu nurodytu intervalu pasirinktu atstumu.
3. Teismo sprendimo lapai pradedami numeruoti nuo antrojo lapo, lapo numeris nurodomas lapo viršaus centre, lapo numeris turi būti rašomas *Times New Roman* 12 dydžio šriftu be taškų ir brūkšnelių.
4. Pirmojo lapo viršutiniame dešiniajame kampe stulpeliu, tekstą išlygiuojant kampiniu vėliaviniu būdu, atskirose eilutėse rašoma: bylos numeris, teismo proceso numeris, procesinio sprendimo kategorija (-os). Jeigu teismo sprendime yra pagal įstatymus viešai neskelbtinų duomenų, tai pažymima įrašant skliaustuose raidę „N“ po procesinio sprendimo kategorijos nuoroda iš naujos eilutės. Kai teismo sprendimas turi būti viešai skelbiamas internete, po procesinio sprendimo kategorijos nuoroda iš naujos eilutės nuasmenintoje sprendimo versijoje skliaustuose rašoma raidė „S“.
5. Teismo sprendimo kategorijos nuoroda pradedama žodžiais „Procesinio sprendimo kategorija“ (dvitaškio nereikia). Jeigu nurodomos kelios teismo sprendimo kategorijos, rašoma „Procesinio sprendimo kategorijos“ (dedamas dvitaškis). Jeigu nurodomos kelios kategorijos, jos atskiriamos kabliataškiu ir rašomos didėjimo tvarka. Po teismo sprendimo kategorijos nuorodos taškas nerašomas.
6. Lietuvos valstybės herbas dedamas išilginiu centruotu būdu atskiroje eilutėje žemiau 5 punkte nurodytų rekvizitų paliekant tarp jų vienos eilutės tarpą.
7. Žemiau herbo (palikus vienos eilutės tarpą) paryškintai išilginiu centruotu būdu 14 dydžio didžiosiomis raidėmis atskirose eilutėse rašomi teismo pavadinimas ir teismo sprendimo pavadinimas (išretintomis raidėmis), tarp jų paliekamas vienos eilutės tarpas. Kai priimamas preliminarus, dalinis, tarpinis, papildomas sprendimas ar sprendimas už akių, atitinkamai prieš žodį „sprendimas“ ar po jo (sprendimo už akių atveju) tuo pačiu formatu įrašomas žodis, apibūdinantis sprendimą (preliminarus, dalinis, tarpinis, papildomas, už akių). Priėmus sprendimą grupės ieškinio byloje, papildoma informacija prie žodžio „sprendimas“ nenurodoma.
8. Žodžiai „Lietuvos Respublikos vardu“ rašomi baigiamuosiuose teismo aktuose žemiau teismo sprendimo pavadinimo atskiroje eilutėje, nepaliekant tarpo, 12 dydžio didžiosiomis raidėmis išilginiu centruotu būdu.
9. Baigiamuosiuose teismo aktuose teismo sprendimo antraštės nerašomos. Kai procesiniame sprendime antraštė rašoma, jos vieta žemiau procesinio dokumento pavadinimo atskiroje eilutėje, ji rašoma neparyškintai, nepaliekant tarpo, 12 dydžio didžiosiomis raidėmis ir išdėstoma išilginiu centruotu būdu.
10. Žemiau 7–9 punktuose nurodytų rekvizitų, palikus vienos eilutės tarpą, rašomi teismo sprendimo priėmimo data ir sprendimo priėmimo vieta išilginiu centruotu būdu atskirose eilutėse. Data rašoma mišriuoju būdu, t. y. metai ir diena rašomi skaitmenimis su

trumpiniais „m.“ ir „d.“, mėnuo rašomas žodžiu be trumpinio „mėn.“. Teismo sprendimo priėmimo vieta rašoma po dokumento data, nepaliekant vienos eilutės tarpo.

Pavyzdžiui,

Byla Nr.
Teismo proceso Nr.
Procesinio sprendimo kategorijos: 1.1.4.2;
1.1.4.3; 1.3.9.4; 3.4.3.9

VILNIAUS MIESTO APYLINKĖS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2015 m. spalio 25 d.
Vilnius

11. Įžanginė teismo sprendimo dalis rašoma po sprendimo priėmimo data bei vieta iš naujos eilutės, praleidus vieną tuščią eilutę. Teismo sprendimo įžanginėje dalyje, išskyrus baudžiamąsias bylas, negali būti sutrumpinimų ir santrumpų.
12. Teisėjai, teismo posėdžių sekretorius (-ė), byloje dalyvaujantys asmenys teismo sprendimo įžanginėje ir rezoliucinėje dalyse įvardijami nurodant nesutrumpintą vardą ir pavardę, juridinio asmens teisinę formą ir pavadinimą. Proceso šalių giminės derinamos tarpusavyje (pvz., pareiškėja Vardenė Pavardenė; atsakovas Vardenis Pavardenis; ieškovė uždaroji akcinė bendrovė „Bendrovė“).
13. Įžanginėje ir rezoliucinėje dalyje teisėjų kolegijos nariai rašomi abėcėlės tvarka pagal pavardes, jeigu teisėjo pavardė dviguba – pagal pirmąją pavardę. Jei teisėjas (-a) yra kolegijos pirmininkas (-ė) ir (ar) jos pranešėjas (-a), įžanginėje dalyje tai turi būti nurodoma iš karto po jo (jos) pavardės ir išskirta skliaustuose. Teismo posėdžių sekretorius (-ė) ir proceso dalyviai įžanginėje dalyje kiekvienas nurodomi iš naujos eilutės neatitraukiant nuo krašto. Svarbu nurodyti, kokios sudėties teismas (pvz., išplėstinė teisėjų kolegija, plenarinė sesija) nagrinėjo bylą ir kokia tvarka buvo nagrinėjama byla – rašytinio ar žodinio proceso tvarka; jei byla nagrinėjama apeliacine ar kasacine tvarka, tai irgi reikia nurodyti. Įžanginę dalį rekomenduojama formatuoti pagal pateikiamus pavyzdžius, įžanginės dalies turinį užpildyti pagal procesinių įstatymų reikalavimus:

Pirmosios instancijos teisme (civilinė byla):

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas Vardaitis Pavardaitis,
sekretoriaujant <...>,
dalyvaujant ieškovei Vardenytei Pavardenytei, jos atstovui <...>,
atsakovės atstovui <...>,
trečiojo asmens <...> atstovui <...>.

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės Vardenytės Pavardenytės ieškinį atsakovei Lietuvos valstybei, atstovaujamai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, dėl žalos atlyginimo, trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, ieškovės pusėje – akcinė bendrovė „Akcija“, atsakovės pusėje – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Teismas

n u s t a t ė :

Pirmosios instancijos teisme (baudžiamoji byla):

Panevėžio miesto apylinkės teismo teisėjas <...>, sekretoriaujant <...>, dalyvaujant prokurorui <...>, kaltinamajam <...>, jo gynėjui advokatui <...>, nukentėjusiajam <...>,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo baudžiamąją bylą, kurioje <...>, gimęs [gimimo data ir vieta], asmens kodas <...>, Lietuvos Respublikos pilietis, [tautybė], gyvenantis <...>, 12 klasių išsilavinimo, nevedęs, [duomenys apie teistumą ir kitokie duomenys apie kaltinamąjį, turintys reikšmės bylai], kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 178 straipsnio 1 dalyje.

Teismas

n u s t a t ė :

Pirmosios instancijos teisme (administracinė byla):

Klaipėdos apygardos administracinio teismo teisėjas <...> sekretoriaujant <...>, dalyvaujant pareiškėjai <...>, jos atstovui <...>, atsakovės atstovui <...>, trečiojo suinteresuoto asmens atstovui <...>,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos <...> skundą atsakovei Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai, trečiajam suinteresuotam asmeniui Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui dėl tarnybinės nuobaudos panaikinimo.

Teismas

n u s t a t ė :

Apeliacinės instancijos teisme (civilinė byla):

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas), sekretoriaujant <...>, dalyvaujant ieškovės atstovui <...>,

atsakovui Vardui Pavardui, jo atstovui <...>,
trečiojo asmens <...> atstovui <...>,

viešame teismo posėdyje apeliacine žodinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Bendrovė“** apeliacinį skundą dėl Kauno miesto apylinkės teismo 2015 m. gegužės 11 d. sprendimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Bendrovė“ ieškinį atsakovui Vardui Pavardui dėl žalos atlyginimo, trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, ieškovės pusėje – akcinė bendrovė „Akcija“, atsakovo pusėje – <...>.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

arba

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Bendrovė“** apeliacinį skundą dėl Kauno miesto apylinkės teismo 2015 m. gegužės 11 d. sprendimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Bendrovė“ ieškinį atsakovui Vardui Pavardui dėl žalos atlyginimo, trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, ieškovės pusėje – akcinė bendrovė „Akcija“, atsakovo pusėje – <...>.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

Apeliacinės instancijos teisme (baudžiamoji byla):

Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),

sekretoriaujant <...>,

dalyvaujant prokurorui <...>,

nuteistajam <...>, jo gynėjui advokatui <...>,

viešame teismo posėdyje apeliacine žodinio proceso tvarka išnagrinėjo baudžiamąją bylą pagal **nuteistojo Vardo Pavardo** apeliacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2015 m. birželio 23 d. nuosprendžio, kuriuo **Vardas Pavardas** pripažintas kaltu pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 184 straipsnio 2 dalį ir nuteistas trejų metų šešių mėnesių laisvės atėmimo bausme.

Vadovaujantis BK 75 straipsnio 1, 2 dalimis, paskirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymas atidėtas dvejiems metams, nuteistasis Vardas Pavardas įpareigotas neišvykti už gyvenamosios vietos miesto (rajono) ribų be nuteistojo priežiūrą vykdančios institucijos leidimo ir įpareigotas per vienus metus atlyginti nusikaltimu padarytą žalą.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine tvarka:

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),
sekretoriaujant <...>,
dalyvaujant pareiškėjos atstovui <...>,
atsakovės atstovui <...>,
trečiajam suinteresuotam asmeniui Vardui Pavardui, jo atstovui <...>,

viešame teismo posėdyje apeliacine žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal **pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“** apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013 m. balandžio 15 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“ skundą atsakovei Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui Vardui Pavardui dėl sprendimų panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

arba

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų <...>,
teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal **pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“** apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013 m. balandžio 15 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“ skundą atsakovei Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui Vardui Pavardui dėl sprendimų panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

Kasacinės instancijos teisme (civilinė byla):

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),
sekretoriaujant Vardenei Pavardenienei,
dalyvaujant ieškovui Vardauskui Pavardauskui, jo atstovui Vardeniui Pavardeniui,
atsakovui Vardeniui Pavardeniui, jo atstovui Vardeniui Pavardeniui,

viešame teismo posėdyje kasacine žodinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovo / atsakovo / pareiškėjo / suinteresuoto asmens Vardausko Pavardausko** kasacinį skundą dėl [kokio teismo sprendimo] peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal [išdėstomos ginčo šalys ir dėl kokio reikalavimo kyla ginčas].

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

arba

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovo / atsakovo / pareiškėjo / suinteresuoto asmens Vardausko Pavardausko** kasacinį skundą dėl [kokio teismo sprendimo] peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal [išdėstomos ginčo šalys ir dėl kokio reikalavimo kyla ginčas].

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

Kasacinės instancijos teisme (baudžiamoji byla):

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),

sekretoriaujant <...>,

dalyvaujant prokurorui <....>,

nuteistajam <...>, jo gynėjui advokatui <....>,

viešame teismo posėdyje kasacine žodinio proceso tvarka išnagrinėjo baudžiamąją bylą pagal **nuteistojo Vardo Pavardo** ir jo **gynėjo advokato Vardučio Pavardučio** kasacinį skundą dėl [kokio teismo, kokio baigiamojo akto], kuriuo **Vardas Pavardas** [išdėstoma to akto rezoliucinė dalis].

Taip pat skundžiama (-as) [nurodoma kokio] teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos 20xx m. xxxx xx d. nutartis (nuosprendis), kuria (-iuo) [išdėstoma apeliacinės instancijos teismo baigiamojo akto rezoliucinė dalis].

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

arba

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio, Vardeniausko Pavardeniausko (kolegijos pirmininkas) ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo baudžiamąją bylą pagal **nuteistojo Vardo Pavardo** ir jo **gynėjo advokato Vardučio Pavardučio** kasacinį skundą dėl [kokio teismo, kokio baigiamojo akto], kuriuo **Vardas Pavardas** [išdėstoma to akto rezoliucinė dalis].

Taip pat skundžiama (-as) [*nurodoma kokio*] teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos 20xx m. xxxx xx d. nutartis (nuosprendis), kuria (-iuo) [*išdėstoma apeliacinės instancijos teismo baigiamojo akto rezoliucinė dalis*].

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

14. Baudžiamosiose bylose:

- 14.1. įžanginė sprendimo dalis baigiama žodžiu „n u s t a t ė :“, rašomu iš naujos eilutės, paliekant eilutės tarpą iš viršaus ir apačios, neatitraukus nuo kairės paraštės krašto, išretintai, paliekant tarp raidžių ir dvitaškio tarpus;
- 14.2. aprašomoji ir rezoliucinė dalys atskiriamos žodžiu „n u t a r i a :“ arba „n u s p r e n d ž i a :“, rašomu iš naujos eilutės, paliekant eilutės tarpą iš viršaus ir apačios, neatitraukus nuo kairės paraštės krašto, išretintai, paliekant tarp raidžių ir dvitaškio tarpus.

Pavyzdžiui,

Teisėjų kolegija (Teismas)

n u s t a t ė :

<...>

Teisėjų kolegija (Teismas), vadovaudamasis Baudžiamojo proceso kodekso <...>,

n u s p r e n d ž i a :

15. Civilinėse, administracinėse, administracinių nusižengimų bylose teismo sprendimo aprašomoji dalis pradedama žodžiu „nustatė“, rašomu iš naujos eilutės, paliekant eilutės tarpą iš viršaus ir apačios, išretintai, paliekant tarp raidžių ir dvitaškio tarpus. Motyvuojamoji teismo sprendimo dalis skiriama nuo aprašomosios dalies žodžiu „konstatuoja“, rašomu iš naujos eilutės, paliekant eilutės tarpą iš viršaus ir apačios, išretintai, paliekant tarp raidžių ir dvitaškio tarpus. Teismo sprendimo rezoliucinė dalis pradedama žodžiu „nutaria“ (nutarties, nutarimo) arba „nusprendžia“ (sprendimo), rašomu iš naujos eilutės, paliekant eilutės tarpą iš viršaus ir apačios, išretintai, paliekant tarp raidžių ir dvitaškio tarpus. Žodžiai „nustatė“, „konstatuoja“ ir „nutaria“ („nusprendžia“) rašomi neatitrauktai nuo kairės paraštės krašto.

Pavyzdžiui,

Išplėstinė teisėjų kolegija (Teismas)

n u s t a t ė :

<...>

Išplėstinė teisėjų kolegija (Teismas)

k o n s t a t u o j a :

16. Jei pirmosios instancijos teismo sprendimo aprašomoji dalis baudžiamojoje byloje, motyvuojamoji dalis civilinėje, administracinėje byloje ar administracinio nusižengimo byloje yra ilga, rekomenduojama ją struktūruoti atitinkamai atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 305 straipsnio, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 270 straipsnio 4 dalies, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 87 straipsnio 4 dalies ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 636 straipsnio 4 dalies reikalavimus (pvz., „I. Nusikalstamos veikos aplinkybės“, „II. Įrodymai ir jų vertinimo motyvai“, „III. Nusikalstamos veikos kvalifikavimo motyvai“, „IV. Bausmės skyrimo motyvai“ arba „I. Ieškovo reikalavimai ir jo, taip pat trečiųjų asmenų, dalyvaujančių ieškovo pusėje, argumentai“, „II. Atsakovo ir trečiųjų asmenų, dalyvaujančių atsakovo pusėje, argumentai“).
17. Rekomenduojama aprašomojoje apeliacinės instancijos teismo sprendimo dalyje atskirti, pavyzdžiui, ginčo esmės aprašymą („I. Ginčo esmė“); pirmosios instancijos teismo sprendimo esmės aprašymą („II. Pirmosios instancijos teismo sprendimo (nutarties, nutarimo) esmė“); apeliacinio (atskirojo) skundo ir atsiliepimo į apeliacinį (atskirąjį) skundą argumentus („III. Apeliacinio skundo ir atsiliepimo į jį argumentai“). Prieš teismo sprendimo papildomas struktūrinės dalis žyminčias antraštes ir po jų turi būti praleidžiama po vieną tuščią eilutę. Papildomas teismo sprendimo struktūrinės dalis žyminčios antraštės rašomos neatitraukus nuo krašto ir lygiuojamos lapo centre. Teismo sprendimo tekstas turi būti išdėstytas taip, kad antraštės būtų tame pačiame puslapyje kartu su žymimos dalies teksto pradžia, t. y. žymimos dalies tekstas neprasidėtų naujame puslapyje atskirai nuo šią dalį žyminčios antraštės.
18. Kai teismo sprendimo aprašomoji dalis yra struktūruota ir atskirta romėniškais skaitmenimis ar antraštėmis, rekomenduotina motyvuojamajai sprendimo daliai atitinkamai taip pat suteikti romėnišką numerį, einantį toliau po aprašomosios dalies numeracijos, arba antraštę (pvz., civilinėje, administracinėje ir administracinio nusižengimo byloje, nagrinėjamoje apeliacine tvarka, – „IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados“). Jeigu teismo sprendimo motyvuojamojoje dalyje atskirai plačiau analizuojami keli klausimai, motyvuojamoji sprendimo dalis gali būti struktūriškai suskirstyta į dalis, kurios turėtų pavadinimus pagal sprendžiamus klausimus ir (arba) romėniškus numerius, tęsiant pradėtą numeraciją.

Pavyzdžiui,

V. Dėl Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalies aiškinimo

<...>

VI. Dėl teisės į PVM atskaitą reikšmės, atsiradimo sąlygų, atsiradimo momento

<...>

19. Teismų sprendimų pastraipas rekomenduojama numeruoti pagal pavyzdį:

Civilinė byla Nr. 3K-x-xxx-xxx/201x
Teisminio proceso Nr. x-xx-x-xxxxx-xxxx-x
Procesinio sprendimo kategorijos: x

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

201x m. d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Vardaičio Pavardaičio (kolegijos pirmininkas), Vardeniausko Pavardeniausko ir Vardenyčio Pavardenyčio (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovo / atsakovo / pareiškėjo / suinteresuoto asmens Vardausko Pavardausko** kasacinį skundą dėl [kokio teismo sprendimo] peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal [išdėstomos ginčo šalys ir dėl kokio reikalavimo kyla ginčas].

[vienos eilutės tarpas]

Teisėjų kolegija

[vienos eilutės tarpas]

n u s t a t ė :

[vienos eilutės tarpas]

I. Ginčo esmė

[vienos eilutės tarpas]

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl [nurodoma materialiosios ir (ar) proceso teisės normų taikymo problema] aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas prašė teismo [glaustai išdėstomas ieškinio dalykas ir pagrindas (pagrindas gali būti atskiroje pastraipoje)].
- 3.

[vienos eilutės tarpas]

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

[vienos eilutės tarpas]

4. Vilniaus (Kauno ar kt.) apylinkės (apygardos) teismas 20xx m. xxx xx d. nutartimi ieškinį [išdėstoma teismo sprendimo rezoliucinė dalis].

5. Teismas nurodė, kad *[glaustai išdėstomi teismo motyvai]*.
6. Vilniaus (Kauno ar kt.) apygardos (Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus) teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovo / atsakovo / pareiškėjo / suinteresuoto asmens apeliacinį / atskirąjį skundą, 20xx m. xxx xx d. nutartimi *[išdėstoma apeliacinės instancijos teismo nutarties rezoliucinė dalis]*.
7. Kolegija nurodė, kad *[glaustai išdėstomi apeliacinės instancijos teismo nutarties motyvai dėl bylos esmės]*.

[vienos eilutės tarpas]

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

[vienos eilutės tarpas]

8. Kasaciniu skundu ieškovas / atsakovas / pareiškėjas / suinteresuotas asmuo prašo *[nurodoma, ko prašoma skundu]*. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais *[išdėstoma kasacinio skundo esmė, argumentai, pavadinimai argumentams ar jų grupėms nerašomi]*:
 - 8.1.
 - 8.2.
 - 8.3.
9. Ieškovas / atsakovas / pareiškėjas / suinteresuotas asmuo atsiliepimu į kasacinį skundą prašo *[nurodoma, ko prašoma atsiliepimu]*. Atsiliepime nurodomi šie argumentai *[išdėstomi esminiai atsiliepimo argumentai; jeigu nurodoma tik viena argumentų grupė, jie nenumeruojami]*:
 - 9.1.
 - 9.2.
 - 9.3.

[vienos eilutės tarpas]

Teisėjų kolegija

[vienos eilutės tarpas]

k o n s t a t u o j a :

[vienos eilutės tarpas]

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

[vienos eilutės tarpas]

Dėl [trumpai nurodoma, kokių teisės klausimų bus pasisakoma]

[vienos eilutės tarpas]

10. *[Išdėstomos motyvuotos teisėjų kolegijos išvados nurodytu teisės taikymo klausimu]*
- 11.
- 12.
13. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad (Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais ir vadovaudamasi CPK 361 straipsnio 4 dalies 2 punktu, formuluoja tokią [teisės aiškinimo / taikymo] taisyklę) *[išdėstoma teisėjų kolegijos išvada (suformuluota taisyklė) išnagrinėtu teisės taikymo klausimu]*.

[vienos eilutės tarpas]

Dėl bylinėjimosi išlaidų

[vienos eilutės tarpas]

14. *[išdėstoma, kaip paskirstomos bylinėjimosi išlaidos]*

[vienos eilutės tarpas]

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies *[priklausomai nuo priimamo sprendimo nurodomas atitinkamas punktas]* punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

[vienos eilutės tarpas]

n u t a r i a :

[vienos eilutės tarpas]

[išdėstomas vadovaujantis CPK 359 straipsnio atitinkamu punktu priimtas teismo sprendimas; kiekviena procesinio sprendimo dalis rašoma iš naujos eilutės]

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Vardaitis Pavardaitis

Vardeniauskas Pavardeniauskas

Vardenytis Pavardenytis

20. Po rezoliucine dalimi iš naujos eilutės, praleidus dvi tuščias eilutes, nurodomi teisėjo (teisėjų kolegijos narių) parašo (parašų) rekvizitai, kurie pradedami žodžiu „Teisėjas“ („Teisėjai“). Žodis „Teisėjas“ („Teisėjai“) rašomas neatitraukta nuo kairės lapo pusės. Teisėjų kolegijos narių rekvizitai rašomi stulpeliu, teisėjų vardus ir pavardes lygiuojant pagal pirmojo teisėjo vardo įsivaizduojamą kairiąją kraštinę, o ne prie dešiniojo lapo krašto. Tarp teisėjų kolegijos narių vardų ir pavardžių paliekamos dvi tuščios eilutės.

Pavyzdžiui,

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 45 straipsnio 2 dalimi ir 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“ apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013 m. vasario 26 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti trečiajam suinteresuotam asmeniui individualiai įmonei „Y“ iš pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“ 1 210 Eur (vieną tūkstantį du šimtus dešimt eurų) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Antanina Antanaitienė

Jonas Jonaitis

Petras Petraitis

Pastaba. Teismo sprendimo tekstas turi būti išdėstomas taip, kad į atskirą lapą nebūtų perkeliama vien parašo rekvizitai.

II. TEISMO SPRENDIMO TURINYS

21. Teismo sprendimai rašomi laikantis bendrinės lietuvių kalbos normų ir teisės terminijos, be nereikalingų arba netaisyklingų žodžių, jų junginių, pastabų ir dviprasmybių – taisyklinga, administraciniam stiliui būdinga kalba. Tekstas turi būti tikslus, aiškus, logiškas, o jame išdėstyta informacija teisinga, argumentuota, neprieštaringa, nesikartojanti.
22. Teismo sprendimas turėtų būti rašomas trumpais ir nesudėtingais sakiniais.
23. Nevartotina užgauli, įžeidžianti, banali, buitinė, globėjiška ar perdėtai sudėtinga teisinė kalba.
24. Lotyniški posakiai tekste rašomi pasviruoju šriftu. Pavartojus lotyniškus posakius (tokius kaip *inter alia*, *mutatis mutandis*, *ultima ratio* ir pan.), šalia skliaustuose turi būti pateiktas šių posakių vertimas į lietuvių kalbą.
25. Tekstas užsienio kalba, kai tai būtina, rašomas po jo vertimo į lietuvių kalbą, skliaustuose, pasviruoju šriftu. Prieš tekstą užsienio kalba nurodoma ta užsienio kalba, kuria jis parašytas.

Pavyzdžiui,

Atsižvelgiant į šį reglamentą, asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškiniai turi būti pareiškiama tos valstybės narės teismuose, neatsižvelgiant į šių asmenų pilietybę (anglų kalba – *subject to this Regulation, persons domiciled in a Member State shall, whatever their nationality, be sued in the courts of that Member State*).

26. Šio priedo 21–25 punktai tiek, kiek įmanoma, taikomi ir cituojant. Pavyzdžiui, išskyrus atvejus, kai tai neišvengiamai būtina, teismas neturėtų cituoti keiksmažodžių, užgaulaus, įžeidžiančio, įžūlaus ar kito kalbos ar moralės reikalavimų akivaizdžiai neatitinkančio teksto.
27. Pasvirąjį, paryškintą šriftą, pabraukimus teismo sprendimo tekste patartina vartoti tik tais atvejais, kai būtina, saikingai, nuosekliai, neperkraunant teksto įvairiais teksto dalių ryškinimo būdais.
28. Pirmą kartą minint teisės aktą, taip pat įstaigą, kurių pavadinimai ilgi, sudaryti iš kelių žodžių, pavadinimus turėtų būti nurodomas visas pavadinimas (pagal poreikį nurodoma ir institucija, priėmusi teisės aktą, ypač kai tai įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas), o skliaustuose gali būti nurodoma ir vėliau tekste vartojama pavadinimo santrumpa (pvz., Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas (toliau – BK) arba (toliau – ir BK), Valstybinė lietuvių kalbos komisija (toliau – VLKK) arba (toliau – ir Komisija); arba Nusikalstamos veikos imitavimo modelis (toliau – ir NVIM); arba Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – ir EŽTT) ir pan.) arba sutrumpintas pavadinimas (pvz., pirmą kartą tekste rašoma „Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymas“, o toliau tekste rašomas trumpesnis variantas – „Advokatūros įstatymas“).

29. Teismo sprendime patartina vartoti tik paaiškintas santrumpas, pvz., Centrinės kredito unijos įstatymas (toliau – ir CKUI), nevartoti nesuprantamų, nepaaiškintų specifinių sąvokų, simbolių.
30. Rekomenduotina teismo sprendimo tekste datą rašyti mišriuoju būdu, t. y. metai ir diena rašomi skaitmenimis su trumpiniais „m.“ ir „d.“, mėnuo rašomas žodžiu be trumpinio „mėn.“. Datos visame sprendimo tekste turi būti rašomos vienu pasirinktu būdu.

Pavyzdžiui,

1997 m. balandžio 3 d. (ne 1997 m. balandžio mėn. 03 d.).

31. Eilutės pabaigoje negali likti tik asmens vardo raidė (vardas), skaičius atskirai nuo jį apibūdinančių sutrumpinimų (pvz., įstatymo straipsnio (dalies, punkto), datos skaičius) ar sutrumpinimai, kurie yra neatsiejamai susiję su vėlesniu tekstu (pvz., „Nr.“ rašoma vienoje eilutėje, o pats numeris, tarkime, „387“ – kitoje eilutėje).
32. Tūkstantinius skaitmenis rekomenduojama grupuoti naudojant tarpą (pvz., 12 150 000,99 Lt). Dideli skaičiai, pradedant tūkstančiu, gali būti žymimi skaitmenimis ir žodžiais arba jų sutrumpinimais (pvz. „10 tūkstančių“ arba „10 tūkst.“; „5 milijonai“ arba „5 mln.“).
33. Pateikdamas nuorodas į teisės akto struktūrines dalis (straipsnius, dalis, punktus ir kt.), teismas atsižvelgia į Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme ir Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijose, patvirtintose Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, nurodytus terminus (straipsnio dalis negali būti vadinama punktu, o punktai dalimis ir pan.).
34. Teisės aktų straipsniai, dalys, punktai ir papunkčiai rašomi nesutrumpintai, pvz., BK 63 straipsnio 1 dalis, 5 dalies 1 punktas. Sutrumpinti žodžius „straipsnis“ (str.), „dalis“ (d.), „punktas“ (p.) galima tik juos nurodant skliaustuose.

Pavyzdžiui,

Teisės aktuose (pvz., CPK 30 str. 1 d.) numatyta, kad <...>.

35. Teismo sprendimo įžanginėje ir rezoliucinėje dalyse kitų kalbų vardai ir pavardės rašomi su lietuviškomis galūnėmis, tačiau skliaustuose papildomai nurodoma asmenvardžio forma iš asmens dokumento (tik lotyniškėmis raidėmis). Toliau vardas ir pavardė tekste linksniuojami pagal lietuvių kalbos taisykles.

Pavyzdžiui,

Abdulas Abdulazizas (Abdul Abdulaziz); Janas Petrovičius (Jan Petrovič).

36. Teisės normos redakcija nurodoma taip: Lietuvos Respublikos darbo kodekso 288 straipsnio 3 dalis (2014 m. gruodžio 16 d. įstatymo Nr. XII-1435 redakcija). Jei skliaustuose redakcija nenurodoma, tai laikoma, kad nurodyta teismo sprendimo priėmimo metu aktuali (galiojanti) įstatymo redakcija.
37. Teisės akto pakeitimas pakeičia pirminį (keičiamą) teisės aktą, todėl, siekiant pateikti nuorodą į pakeitimą įtvirtintą naują teisės normos redakciją, daroma nuoroda ne į teisės akto pakeitimą, bet į pakeistą pirminį teisės aktą (pvz., ne „vadovaujantis Civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo XX straipsniu“, bet „vadovaujantis Civilinio proceso kodekso YY straipsniu (2015 m. lapkričio 12 d. įstatymo Nr. XII-2011 redakcija)“).

38. Kai teismo sprendime cituojamas ilgas tekstas, jį reikėtų rašyti atskiroje pastraipoje, kabutėse. Tokia pastraipa turėtų būti labiau atitraukta nuo krašto (pvz., papildomu 1 cm atstumu). Būtina išlaikyti tą patį šriftą ir jo dydį, nereikėtų vartoti kursyvo.

Pavyzdžiui,

15. Teisės doktrinoje teigiama:

„Šių laikų teisininkai į ginčo dėl nedidelių sumų teisminės gynybos poreikį bando žvelgti per proceso ekonomijos principą. <...>“

39. Praleistoms citatos vietoms žymėti vartojamas daugtaškis kampiniuose skliaustuose (abipus daugtaškio tarpai nerašomi). Citata išskiriama lietuviškomis kabutėmis: „ – citatos pradžioje, “ – citatos pabaigoje (ne “ ir “). Kai cituojant praleidžiama visa pastraipa, daugtaškis kampiniuose skliaustuose rašomas tarp dviejų eilučių.

Pavyzdžiui,

Visuotinai pripažįstama, kad „finansinis poveikis biudžetui <...> būtų labai didelis“.

arba

Reikalavimai apeliaciniam skundai įtvirtinti ABTĮ 130 straipsnyje, kurio 2 dalis numato, kad „skunde nurodoma:

1) teismo, kuriam adresuojamas skundas, pavadinimas;

<...>

7) apelianto prašymas (apeliacinio skundo dalykas);

<...>“.

Pastaba. Teismo sprendimo tekste vengtina vartoti laužtinius skliaustus („[“ ir „]“), išskyrus atvejus, kai į citatą įterpiami papildomi žodžiai, suteikiantys citatai aiškumo (pvz., „<...> [TIPK] leidimas gali būti išduodamas ar atnaujinamas, jei atliktos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros (atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) poveikio aplinkai vertinimas), kai vadovaujantis [Lietuvos Respublikos] planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu <...>“). Tačiau, kai citatoje keičiama tik viena raidė (pvz., iš didžiosios į mažąją ir atvirkščiai), rašyti ją laužtiniuose skliaustuose nebūtina.

40. Teismo sprendimo tekste su skaitmenimis vartojamas ne simbolis „%“, o žodis „procentas“ arba trumpinys „proc.“. Sprendimo tekste gali būti vartojami ir įprasti sutrumpinimai (pvz., „Lt“, „ct“ ir kt.). Tarp dviejų sutrumpintų žodžių privalo būti tarpas: t. y., š. m., ne t.y., š.m. Negalima žodžių junginių sutrumpinimų skirti pasviruoju brūkšniu: a. k., ne a/k.
41. Nurodant puslapį, trumpinys „p.“ rašomas mažąja raide prieš puslapio numerį, kadangi po skaičiaus parašyto trumpinio „p.“ reikšmė yra ne „puslapis“, o „punktas“.
42. Teismo sprendimo tekste darant nuorodą į bylos medžiagą nurodomi bylos lapai, vartojant sutrumpinimą „b. l.“. Jeigu bylą sudaro keli tomai, prieš bylos lapus romėniškais skaitmenimis nurodomas bylos tomas trumpiniu „t.“. Jeigu toje pačioje nuorodoje daroma nuoroda į ne paeiliui einančius bylos lapus iš to paties bylos tomo, jie atskiriami kableliais, o jeigu iš skirtingų tomų, – jie atskiriami kabliataškiais.

Pavyzdžiui,

Iš byloje esančios medžiagos (I t., b. l. 9–10, 54–80, 102; III t., b. l. 5–7) matyti, kad <...>.

Pastaba. Jeigu daroma nuoroda į prie nagrinėjamos bylos pridėtą kitos bylos medžiagą, būtina papildomai nurodyti šios bylos numerį ar kitus medžiagą, į kurią daroma nuoroda, identifikuojančius duomenis.

Pavyzdžiui,

Minėtoje byloje buvo sprendžiamas klausimas dėl <...> (administracinė byla Nr. I-579-201-12, b. l. 54).

43. Teismo sprendimo tekste nuorodą į teismo posėdžio garso įrašą rekomenduojama įforminti pagal šį pavyzdį:

Teismo posėdžio metu apklaustas liudytojas patvirtino, kad <...> (2015 m. gegužės 11 d. teismo posėdžio garo įrašas: 16 min. 42 sek. – 17 min. 22 sek.).

Pastaba. Jei remiamasi teismo posėdžio garso įrašu, kuris buvo padarytas ne nagrinėjamoje byloje, bet kitoje byloje, papildomai nurodomas bylos numeris, kurioje buvo padarytas garso įrašas:

<...> (2015 m. gegužės 11 d. teismo posėdžio civilinėje byloje 2-705-705/2014 garo įrašas: 16 min. 42 sek. – 17 min. 22 sek.).

44. Ypatingos reikšmės dokumentų visi pavadinimo žodžiai rašomi didžiosiomis raidėmis.

Pavyzdžiui,

Lietuvos Statutas, Lietuvos Nepriklausomybės Aktas, Lietuvos Respublikos Konstitucija.

45. Nelietuviškos (tarptautinės) santrumpos, sudarytos iš lotyniškų raidžių, lietuviškuose tekstuose rašytinos taip, kaip rašomos originalo kalboje.

Pavyzdžiui,

NATO (North Atlantic Treaty Organization), UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), ICAO (International Civil Aviation Organization), ISO (International Organization for Standardization).

46. Nelotyniško pagrindo rašmenis vartojančių kalbų santrumpos perrašomos lietuviškais rašmenimis.

Pavyzdžiui,

ITAR-TASS (Rusijos informacijos agentūra), GOST (standarto pavadinimas).

47. Jei pavadinimai kitomis kalbomis plačiai vartojami išversti į lietuvių kalbą, raidinės santrumpos daromos iš jų lietuviško varianto.

Pavyzdžiui,

JTO (Jungtinių Tautų Organizacija), NVS (Nepriklausomų Valstybių Sandrauga), ES (Europos Sąjunga).

III. NUORODOS

48. Nurodant Europos Sąjungos teisės aktą tekste pirmą kartą, turi būti eilės tvarka nurodoma:

- a) teisės akto priėmimo data;
- b) teisės aktą priėmusios institucijos ar institucijų pavadinimai;
- c) teisės akto rūšis;
- d) teisės akto numeris;
- e) pilnas teisės akto pavadinimas.

Pavyzdžiui,

1995 m. spalio 6 d. Tarybos direktyva 95/50/EB dėl pavojingų krovinių vežimo keliais vienodų tikrinimo procedūrų.

49. Jei teismo sprendimo tekste nuoroda į tą patį Europos Sąjungos teisės aktą daroma kelis kartus, paminėjus jį pirmą kartą, galima nurodyti, jog toliau jo pavadinimas bus trumpinamas.

Pavyzdžiui,

2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai įvertinimo (toliau – ir Direktyva 2001/42/EB).

Pastaba. Nurodant pilną Europos Sąjungos teisės akto pavadinimą:

- a) institucijų pavadinimai turi būti rašomi didžiąja raide (pvz., Taryba, Parlamentas ir pan.);
- b) teisės akto pavadinimo pirmasis žodis rašomas didžiąja raide (pvz., Tarybos direktyva 2000/101/EB).

Sutrumpinto Europos Sąjungos teisės akto pavadinimo pirmasis žodis rašomas didžiąja raide (pvz., Direktyva 2000/101/EB arba Šeštoji direktyva, Reglamentas (EB) Nr. 3283/94).

50. Tuo atveju, kai yra taikomas Europos Sąjungos teisės aktas, kuris yra pakeistas ar papildytas, ir naujos jo nuostatos taip pat yra taikomos, reikėtų nurodyti visus to Europos Sąjungos teisės akto pakeitimus ar papildymus. Tačiau vienu metu taikant Europos Sąjungos teisės aktą ir visus jo pakeitimus galima nurodyti tik pirmąjį (pagrindinį) Europos Sąjungos teisės aktą, po jo skliaustuose paskutinį jį keitusį ir (ar) papildžiusį Europos Sąjungos teisės aktą.

Pavyzdžiui,

<...> (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2002 m. lapkričio 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/64/EB).

51. Darant nuorodą į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo priimtus sprendimus, pirmą kartą reikėtų nurodyti:

51.1. teismo pavadinimą;

- 51.2. cituojamo sprendimo priėmimo datą;
- 51.3. bylos pavadinimą (bylos šalys) (bylos šalys, išskyrus žodį „prieš“, rašomos pasviruoju šriftu, rekomenduotina bylos šalių pavadinimus rašyti originalo kalba, pvz., *Sytraval*, o ne *Sytravalas*);
- 51.4. bylos numerį.

Pavyzdžiui,

Europos Sąjungos Bendrojo Teismo 2005 m. sausio 18 d. sprendimas byloje *Prancūzijos Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją*, T-93/02.

- 52. Tuo atveju, kai nuoroda į teismo sprendimo tekste jau minėtą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą daroma antrą kartą, pakanka nurodyti, pvz., „Minėtame Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendime byloje *Prancūzija prieš Komisiją* <...>“.
- 53. Darant nuorodą į Europos Žmogaus Teisių Teismo priimtus sprendimus, pirmą kartą reikėtų nurodyti:
 - 53.1. teismo pavadinimą;
 - 53.2. cituojamo sprendimo priėmimo datą;
 - 53.3. bylos pavadinimą (bylos šalys) (bylos šalys, išskyrus žodį „prieš“, rašomos pasviruoju šriftu, rekomenduotina bylos šalių pavadinimus rašyti originalo kalba, pvz., *Abdulaziz*, ne *Abdulazizas*);
 - 53.4. peticijos (pareiškimo) numerį.

Pavyzdžiui,

Europos Žmogaus Teisių Teismo 2013 m. vasario 12 d. sprendimas byloje *Yefimenko prieš Rusiją* (pareiškimo Nr. 152/04).

- 54. Darant nuorodą į nacionalinio teismo priimtą procesinį sprendimą turėtų būti nurodomas visas sprendimą priėmusio teismo pavadinimas, procesinio dokumento rūšis ir data bei bylos numeris (darant nuorodą į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo priimtą procesinį sprendimą, pakanka nurodyti teismo pavadinimą ir procesinio sprendimo priėmimo datą). Papildomai gali būti pateikiama nuoroda ir į leidinį, kuriame buvo publikuotas nurodomas teismo procesinis sprendimas.

Pavyzdžiui,

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-525-916/2015; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-P-498-746/2015; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugpjūčio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2564-520/2015; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimas.

- 55. Pateikiant bibliografinę nuorodą į knygą ar brošiūrą, rašoma jos autoriaus pavardė ir po kablelio – vardas arba inicialas, po taško kursyvu išryškinamas knygos ar brošiūros pavadinimas, po taško nurodoma išleidimo vieta (miestas), po dvitaškio – leidėjas ar leidykla (jei ji yra žinoma), po kablelio nurodomi išleidimo metai.

Pavyzdžiui,

Bagdanskis, Tomas. *Materialinė atsakomybė darbo teisėje*. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2008.

56. Esant dviem ar trimis knygos ar brošiūros autoriams, būtina nurodyti juos visus, po kiekvieno asmenvardžio dedant kabliataškį, o prieš paskutinį asmenvardį prirašant jungtuką „ir“.

Pavyzdžiui,

Dapšys, A.; Misiūnas, J.; ir Čaplinkas, A. *Bausmės individualizavimo teisinės problemos. Baudžiamojo įstatymo normų ir jų taikymo teismų praktikoje sisteminė analizė*. Vilnius: Teisės institutas, 2008.

57. Esant daugiau kaip trimis knygos ar brošiūros autoriams, nurodomas tik pirmasis, po kablelio kursyvu prirašant „et al.“.

Pavyzdžiui,

Andrulis, V., *et al.* *Lietuvos teisės istorija*. Vilnius: Justitia, 2002.

58. Esant kolektyviniam knygos ar brošiūros autoriui (institucijai), mažosiomis raidėmis rašomas to kolektyvo (institucijos) oficialus pavadinimas.

Pavyzdžiui,

Lietuvių kalbos institutas. *Lietuvių kalbos žodynas* [interaktyvus].
<<http://www.lkz.lt/startas.htm>>.

59. Pateikiant bibliografinę nuorodą į straipsnį, paskelbtą žurnale ar kitame periodiniame ar tęstiniame leidinyje, po straipsnio pavadinimo dedamas taškas, po kurio kursyvu rašomas to žurnalo ar leidinio pavadinimas, po kablelio nurodomi išleidimo metai, po kablelio – tomas arba numeris, po kablelio – puslapiai.

Pavyzdžiui,

Fedosiuk, O. Baudžiamoji atsakomybė kaip kraštutinė priemonė (*ultima ratio*): teorija ir realybė. *Jurisprudencija*, 2012, t. 19, Nr. 2, p. 715–738.

60. Pateikiant bibliografinę nuorodą į straipsnį, paskelbtą vienkartiname leidinyje (rinkinyje, konferencijos medžiagoje ir pan.), po straipsnio pavadinimo dedamas taškas ir prirašomas prielinksnis „Iš“, po kurio kursyvu išryškinamas leidinio pavadinimas, po taško nurodomi sudarytojai, jei yra žinomi, po taško – išleidimo vieta (miestas), po dvitaškio – leidėjas ar leidykla (jei ji yra žinoma), po kablelio nurodomi išleidimo metai, po kablelio – puslapiai.

Pavyzdžiui,

Kūris, E. Atskiroji nuomonė Konstituciniame Teisme. Pirmosios patirtys. Iš Nepriklausomos Lietuvos teisė: praeitis, dabartis ir ateitis: recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys Liber Amicorum profesoriui Jonui Prapiesčiui. Vilnius: Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Alumni draugija, 2012, p. 163–182.

61. Pateikiant bibliografinę nuorodą į disertaciją ar jos santrauką, po pavadinimo dedamas dvitaškis, daroma nuoroda į šaltinio rūšį (daktaro disertacija, santrauka ir pan.), dedamas taškas, nurodoma mokslo sritis ir kryptis, dedamas taškas, nurodoma išleidimo vieta (miestas), po dvitaškio – leidėjas ar leidykla (jei ji yra žinoma), po kablelio nurodomi išleidimo metai.

Pavyzdžiui,

Griškevič, L. *Autentiškos teismų sistemos sukūrimas Lietuvoje*: daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, teisė (01S). Vilnius: Vilniaus universitetas, 2013.

62. Pateikiant bibliografinę nuorodą į elektroninį šaltinį (pirminį ar antrinį), būtina laikytis anksčiau išdėstytų bendrų taisyklių, papildomai po pavadinimo nurodoma mažąja raide laužtiniuose skliaustuose laikmenos rūšis – [interaktyvus], [CD-ROM] ir pan., o internetiniams šaltiniams po išleidimo vietos, leidyklos ir išleidimo metų (jei šie yra žinomi), dedamas taškas ir pateikiamas suskliaustas „<...>“ tikslus šaltinio adresą.

Pavyzdžiui,

Sakalauskas, Gintautas. *Lygtinio paleidimo sistema ir korupcijos rizika* [interaktyvus]. Vilnius: Teisės institutas, 2010. <<http://teise.org/data/1lygtinio-paleidimo.pdf>>.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. *Pranešimas spaudai Nr. 122/12* [interaktyvus]. <http://europa.eu/rapid/press-release_CJE-12-122_lt.htm?locale=FR>.

63. Pateikiant bibliografinę nuorodą į institucijos dokumentą, mažosiomis raidėmis rašomas institucijos pavadinimas (prireikus – ir padalinys), dedamas taškas ir kursyvu pateikiama dokumento rūšis ir numeris (prireikus – ir kiti duomenys, reikalingi dokumentui identifikuoti).

Pavyzdžiui,

Nacionalinė teismų administracija. *Nuomonė Nr. 6 (2004) dėl teisingo teismo proceso per įmanomai trumpiausią laiką ir teisėjo vaidmens teismo procese atsižvelgiant į alternatyvius ginčų sprendimo būdus* [interaktyvus]. <<http://www.teismai.lt/lt/tarpt-bendr/tarpt-org-dok/ccje-dokumentai/>>.

64. Nuorodos į šaltinius, paskelbtus užsienio kalbomis lotynišku raidynu, teikiamos originalo kalba, laikantis anksčiau išdėstytų taisyklių. Bibliografinės nuorodos į šaltinius, paskelbtus kitais raidynais, transliteruojamos (lotyninamos), išskyrus kirilicą. Transliteruoti duomenys pakeičia vartotus originaliame šaltinyje.

Pavyzdžiui,

Zajdało, J. *Fascynujące ścieżki filozofii prawa*. Warszawa, 2008.

Von Bogdandy, A. Pluralism, direct effect, and the ultimate say: On the relationship between international and domestic law. *International Journal of Constitutional Law*, 2008, Vol. 6, Number 3 & 4, p. 397-413.

Жалинский, А. *Современное немецкое уголовное право*. Москва: Проспект, 2004.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

65. Kai teisės aktai nustato teismo sprendimų formas, šios rekomendacijos taikomos tiek, kiek neprieštarauja teisės aktu patvirtintai dokumento formai.
-

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis sprendimas

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1. Iš esmės pritarti Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl teismų procesinių sprendimų kokybės standartų patvirtinimo“ projektui.
2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai:
 - 2.1. pateikti derinti projektą suinteresuotoms institucijoms – Lietuvos Respublikos teismams;
 - 2.2. įvertinus gautas suinteresuotų institucijų pastabas bei pasiūlymus, patobulintą projektą pateikti artimiausiam eiliniam Teisėjų tarybos posėdžiui.

Pirmininkas